

Для забезпечення продовольчої безпеки найголовнішою умовою ефективного функціонування агропродовольчого ринку в Україні є визначення державою особливої, виключної важливості щодо пріоритетного розвитку аграрного сектора економіки, оскільки агропродовольчий ринок повинен бути, в першу чергу, наповнений продукцією власного виробництва. Передусім це стосується проблеми створення необхідних умов для розвитку економічних процесів в аграрному секторі економіки з використанням загальновідомих об'єктивних економічних законів, досвіду економічно розвинутих країн. На основі цих законів держава повинна здійснити реальну підтримку розвитку аграрної економіки.

Розвиток суб'єктів національного агропродовольчого ринку неможливий без нарощування обсягів підтримки сільського господарства, без фінансування протекціоністських заходів, які знаходяться на досить низькому рівні, порівняно з іншими країнами. В Україні витрати на зазначені цілі в останні роки досягали лише 0,5% валового внутрішнього продукту, тоді як в Угорщині – 1,8%, Японії і ЄС по 1,7, Чехії – 1,6, США – 1,5, Канаді – 1,3, Росії – 0,8%. У розрахунку на одну особу субсидії становили: в Японії – 566 дол. США., США – 350, країнах ЄС – 336, Канаді – 163, Угорщині – 111, Чехії – 100, Росії – 60, а в Україні – лише 3,3 дол. США [3].

Таким чином, гарантування продовольчої безпеки України потребує підтримання відповідного продовольчого забезпечення, що передбачає використання державної підтримки вітчизняних виробників сільськогосподарської продукції та вжиття заходів імпортного контролю з метою захисту власних виробників від іноземної конкуренції.

Література

1. Кочетков О.В. Формування системи показників продовольчої безпеки України / О.В. Кочетков, Р.В. Марков // Економіка АПК. – 2002. – № 9. – С. 142-148.
2. Осташко Т.О. Структурно-інституційний аналіз аграрного ринку / Т.О. Осташко – К.: Ін-т економіки та прогнозування, 2006. – 56 с.
3. Результати Уругвайського раунду багатосторонніх торговельних переговорів: тексти офіційних документів. – 520 с.
4. Трчилін В.О. Формування галузевих ринків України: перехідний період / В.О. Точилін. – К.: Фенікс, 2004. – 332 с.

Микола ПАЛЮХ

Тернопільський національний економічний університет

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ ЯК ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АГРОВИРОБНИЦТВА

Теперішній стан аграрного сектору України вимагає пошуку ефективних шляхів виходу з кризи, в якій опинилось сільське господарство в результаті того, що в кінці ХХ ст. його реформування здійснювалось не на основі

наукового обґрунтування, а за традиційним для вітчизняної економіки підходом – волонтаристськими методами, – причому з повним ігноруванням як міжнародного, так і вітчизняного досвіду.

Стратегія економічного розвитку України потребує підвищення стабільності функціонування всіх ланок механізму управлінської структури народногосподарського комплексу, збалансованості інтересів, прав і відповідальності її суб'єктів. Значну роль у цьому процесі відіграють облік і звітність, якщо застосовуються на всіх рівнях управління виробництвом, а їхня інформація задовольняє потреби керівництва і спеціалістів підприємства. В свою чергу глобалізація економіки зумовлює необхідність приведення у відповідність з міжнародними вимогами вітчизняної системи бухгалтерського обліку.

З самого початку реформування бухгалтерського обліку в Україні воно здійснювалось без наукового обґрунтування концепції його розвитку, що підкреслювали відомі вчені О. Бородкін, М. Чумаченко та ін. [1; 2; 3].

Хоча метою бухгалтерського обліку та фінансової звітності є „надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства” [4, с. 3] наразі вона не забезпечується не тільки за критерієм повноти, але, як це не дивно, й достовірності. Оскільки ж саме вона у XXI ст. визнана чи не найголовнішою засадою розвитку – принаймні це витікає із розхожої сентенції „хто володіє інформацією, той володіє світом”, – то можна стверджувати, що маємо проблему, яка є вагомою як під науковим, так і практичним аспектом.

Отож не дивно, що наразі можна хіба що констатувати відсутність теоретичного обґрунтування інформації, яка має формуватись у бухгалтерському обліку – системі, котра характеризується складними об'єктами із властивою їй множинністю, різнотипністю і різноякісністю притаманних їм елементів і зв'язків.

Те, що „інформація облікового характеру ... не може виконати свою сервісну функцію ... за строками ...” перш за все зумовлено хибним підходом до її формування, оскільки вчені самоусунулись не тільки від розробки раціональної системи бухгалтерського обліку, але й від предметного аналізу її недоліків [5, с.332].

А загалом доводиться констатувати: у XXI ст., так само, як і в минулому, маємо ніби вододіл між менеджерами й бухгалтерами, оскільки з одного боку перші завжди невдоволені забезпеченням їхніх інформаційних запитів, з іншого – бухгалтери заледве встигають подавати різноманітні форми звітності, які не тільки надто громіздкі й специфічні, але постійно змінюються.

Насамперед, слід розуміти, що управляти – це перш за все передбачати: хід виконання виробничої програми, відхилення від плану і заданих параметрів, відхилення у використанні виробничих ресурсів, напрямки перспективного розвитку підприємства після прийняття відповідних управлінських рішень.

Перехід до мотиваційного управління вимагає організації системи спеціального моніторингу, на основі якої формувалася б інформаційна база для прийняття відповідних управлінських рішень. І в цьому відношенні саме облік

забезпечує необхідну інформацію для реалізації всіх елементів (складових частин) управління (менеджменту). За таких умов, облік – це інформаційна система для управління.

Крім інформаційної, до основних функцій, які бухгалтерський облік виконує в управлінні відносять контрольну, оціночну та аналітичну функції.

Контрольна функція бухгалтерського обліку полягає в необхідності здійснення методами бухгалтерського обліку контролю збереження та ефективного використання ресурсів, виконання планових завдань, дотримання чинного законодавства й умов угод і контрактів.

Оціночна функція бухгалтерського обліку полягає у вимірі та оцінці ресурсів, визначенні вартості й собівартості виробленої продукції, розрахунку результату діяльності підприємства, його рентабельності. Оцінка є результатом вимірювання й ідентифікації об'єктів обліку.

Аналітична функція бухгалтерського обліку полягає в здійсненні на основі первинних та зведених даних економічного аналізу наявності, стану і руху ресурсів та результатів діяльності підприємства із широким застосуванням економіко-статистичних методів і моделювання.

Вказані функції повинні лежати в основі організації обліку.

Виходячи з основних концептуальних положень управління, облік – це основа основ підприємства будь-якої форми власності і держави загалом. Він є цінним інструментом, який дозволяє менеджерам приймати правильні і зважені рішення. Облік дає відповіді на багато питань: яку продукцію краще випускати, на яких ринках і кому її збувати; купувати необхідні для випуску продукції сировину і матеріали чи вигідніше налагодити їх власне виробництво; яку ціну може встановити підприємство на свою продукцію; якщо збільшити випуск продукції, то який матиме ефект, як це відобразиться на собівартості продукції та її рентабельності; скільки коштів необхідно мати в банку, щоб своєчасно проводити розрахунки. Вирішення цих та інших подібних питань базується на формуванні повної, достовірної інформації про господарські процеси і результати діяльності підприємства, яку забезпечує облік.

Разом з тим, облік, як і будь-яка інша наука, має справу з об'єктивними законами розвитку економіки, а тому при його здійсненні враховується стійке і суттєве в явищах не в затверділому стані, а в русі та розвитку, оскільки тільки так можна охопити багатозначність, всебічність матеріальних процесів у їх єдності [6, с.27].

Ринкові засади господарювання, зміцнення економічної самостійності, приватизаційні процеси на селі вимагають істотної зміни поглядів в формуванні системи бухгалтерського обліку, яка повинна бути направлена на вдосконалення управління і зовнішньої звітності.

Якщо врахувати вище сказане, то в широкому розумінні, методом обліку виступає моделювання реальної картини господарської діяльності підприємства, а сама його система підлягає законам держави та нормативним актам державних органів.

Таким чином, облік і звітність підприємства є основним засобом його комунікації в умовах дії ринкової економіки. Тому вироблення концептуальних

підходів до наукового забезпечення розвитку бухгалтерського обліку і звітності в контексті їх глобалізації потребує критичного осмислення зарубіжної теорії і практики і зваженого підходу до впровадження таких розробок в Україні. Отже, подальші дослідження в цьому напрямі є перспективними.

Література

1. Бородкін О.С. “Шокова терапія” для бухгалтерського обліку //Світ бухгалтерського обліку. – 1997. – № 1. – С. 41–46.
2. Чумаченко Н.Г. Бухгалтерський облік: минуле, тепер... майбутнє?! //Світ бухгалтерського обліку. – 1997. – № 1. – С. 2–6.
3. Чумаченко М.Г. Розвиток бухгалтерського обліку в Україні // Світ бухгалтерського обліку. – 1998. – № 10. – С. 2–9.
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні // Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV.
5. Соколов Я.В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней / Я.В. Соколов. – М.: Аудит ЮНИТИ, 1999. – 638 с.
6. Пушкар М.С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти): Монографія / М.С. Пушкар. – Тернопіль: Економічна думка, 1999. – 423 с.
7. Хомин П.Я. Звітність як інформаційна система забезпечення розвитку агровиробництва: проблема повноти й достовірності//Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнічного університету (економічні науки) / П.Я. Хомин, М.С. Палюх / За ред. М.Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія “Люкс”, 2013. – №2 (22), том 1. – С.301-310.
8. Хомин П.Я. Недоліки інформаційного забезпечення менеджменту у світлі класичної теорії обліку//Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) // П.Я. Хомин, М.С. Палюх. /За ред. М.Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія „Люкс”, 2012. – № 2 (18), том 3. – С. 246-255.

Микола ПАРХОМЕЦЬ

Тернопільський національний економічний університет

РОЗВИТОК ІНТЕГРОВАНИХ ОБ’ЄДНАНЬ – ОСНОВА ВИРОБНИЦТВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ АГРОПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ.

Основні галузі більшості аграрних підприємств України в сучасних умовах функціонують неефективно, збиткові. Збитковість їх в значній мірі обумовлена низькою урожайністю сільськогосподарських культур та продуктивністю тварин, що призвело до зростання собівартості одиниці продукції і на цій основі зменшення конкурентоспроможності галузей. Такий стан головних галузей аграрного сектору не відповідає сучасним вимогам ринкової економіки і прагненню України інтегруватися в ЄС.

Поліпшення якісних параметрів продукції та підвищення її конкурентоспроможності обумовлює об’єктивну необхідність запровадження